

ZLTO Rijk van Nijmegen

Notitie tegengaan verspreiding giftig Jacobskruiskruid

Het Jacobskruiskruid groeit in het werkgebied van agrariërs in het gebied van ZLTO Rijk van Nijmegen. Onder dit gebied vallen de gemeenten Berg & Dal, Beuningen, Heumen, Nijmegen en Wijchen. Wij nemen u mee in de problematiek van het kruid én wat er gezamenlijk mogelijk is om het kruid te weren uit eerder genoemde gemeenten. Daarnaast vragen wij u het gesprek aan het gaan met ZLTO Rijk van Nijmegen en (haar) agrariërs om gezamenlijk tot maatregelen te komen.

Vegetatie & groei

Jacobskruiskruid is een pioniersplant welke veel zaden produceert, die door natuurlijke en of mechanische verstoring verspreid worden. Een klein aantal organisme is de natuurlijke vijand van de plant, denk hier aan insecten. Daarnaast blijkt uit onderzoek dat de bodemhuishouding door het kruid 'verstoord' wordt bij een jonge aanplant. Het effect hiervan op de bodemhuishouding is nog niet bekend.

In het eerste jaar ontwikkelt de plant enkel een rozet (vegetatieve groei), het daarop volgende jaar groeit de plant uit tot bloem (generatieve groei). Bloeiperiode is vanaf half juni tot oktober.

Toename Jacobskruiskruid

Sinds 1970 is er een grote toename van Jacobskruiskruid in weilanden, bermen en dijken door verandering van landschappen in Nederland. We merken dat gemeenten steeds meer inzetten op herstel van biodiversiteit, gebieden waar de functie landbouw wordt omgezet naar natuur en maairegime van gemeenten en Waterschappen meer gefaseerd en later in het groeiseizoen plaats vindt. De toename in het landschap heeft nadelige gevolgen voor mensen en grootvee (zoals koeien en paarden). Jacobskruiskruid produceert in de hele plant namelijk pyrrolizidine alkaloiden die zeer giftig zijn bij het aanraken en/of eten van de plant. De stof is kankerverwekkend voor mensen en levert aantasting van de lever bij vee en schijnt zelfs giftig te zijn voor bijen larven.

Jacobskruiskruid wordt door grootvee gemeden in het veld vanwege de bittere smaak. Echter verwerkt in hooi of ingekuild is deze onderscheidende factor geen belemmering voor vee om het kruid links te laten liggen. Bij inname en dus opname van de alkaloiden is de schade die direct ontstaat onomkeerbaar. De leverfalen kunnen zelfs leiden bij een lage dosering tot de dood.

Wat nu?

De gemeenten welke liggen in het gebied van ZLTO Rijk van Nijmegen hebben ieder hun eigen werkwijze met betrekking tot het Jacobskruiskruid. Hier zijn wij als bestuur niet tevreden mee. Voor vele leden, maar ook andere agrariërs is het kruid niet meer te beheersen en kan dit tot extreme gevallen leiden tot zelfs de dood van vee. In een enquête welke afgelopen augustus is afgenomen sommen agrariërs dezelfde ervaringen op:

- Overlast van het kruid gemeld bij de gemeente/ waterschap. Hierop kwam de belofte dat er maatregelen genomen zouden worden. Echter is er weinig tot geen actie gezien.
- Agrariërs met percelen in verschillende gemeenten lopen tegen wisselende afspraken/ wetten over het kruid.

Voorkomen is beter dan genezen

Er zijn enkele maatregelen tegen de verspreiding van Jacobskuiskruid. Intensief beheer van percelen en handhaving van het kruid is zeer belangrijk om later problemen of overwoekering te voorkomen. Beheersen door handmatige, mechanische of zelfs chemische bestrijding moet tijdig gebeuren om verspreiding van zaad te voorkomen.

Chemische bestrijding heeft echter geen 100% werking, het kruid is hardnekkig. Waarbij de werking van de herbiciden een negatief effect kunnen hebben op de algehele vegetatie van het perceel.

Voorkomen is beter dan genezen, zo werkt het ook met het kruid. Een gezond perceel geeft het kruid minder kans zicht te ontwikkelen tot volwaardige plant. Mocht de plant zich ontwikkelen kan deze handmatig uit de grond worden gestoken om verspreiding van zaad te voorkomen. Dit moet met zorg gebeuren om alle wortels uit de grond mee te nemen.

Op tijd maaien van het desbetreffende gebied geeft een positief effect op de reductie van het Jacobskuiskruid. Half juni als de helft van de bloemen van de plant geel worden is de beste tijd om te maaien.

Bovenstaande is geen hogere wiskunde. Het is allemaal uitgezocht en verwerkt in het onderzoeksdocument van het Louis Bolk Instituut [‘Biologie & beheersing van Jacobskuiskruid’](#).

Maatregelen Jacobs Kruiskruid (uitgewerkt door het Louis Bolk Instituut)

Oorzaken

Jacobskuiskruid in de omgeving

Plotselinge verandering graslandbeheer

Grondverzet

Begrazing

Verwaarlozing weilanden

Maatregelen

+++ Houd graszoden gezond

++ voorkom verspreiding

+ laat schapen grazen

+++ verwijder met maaibeheer

++ verwijder met de hand

+/- de jacobsvlinder

+++ de jacobskuiskruid-aardvlo